

MAGYAR BANYÁSZLAP

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
136 East 17th Street

The only Hungarian Miners' Journal in the United States
New York, N. Y.

PROTECTIVE WAR MEASURES

After reading one or more of the editorials in recent issues of Coal Age, I fell to thinking over some of the conditions that have developed lately, respecting the safeguarding of life and property in coal mining.

Since the declaration of war by the United States against Austria one naturally thinks of the possible danger that might arise from the presence of the large number of Austrian miners employed in our coal mines. It goes without saying that these men are fairly well skilled in the different kinds of work required in mines.

I believe it is a fact that they are particularly skillful in the handling of explosives, and this fact has led me to wonder what protective measures, if any, are desirable to safeguard lives and property against the malicious acts that might be aroused in the heart of some Austrian miner, as the result of the attitude of our Government toward his native country.

Loyalty of Foreign Miners Proven.

Reviewing the situation carefully, I believe that the great bulk of Austrian miners are loyal to this country and are, or will be, patriotic citizens devoted to its best interests and welfare. It is a fact that organizations composed of foreign labor have, in more ways than one, proved their loyalty to the United States. For instance, while formally a member who failed to attend a funeral of one of his comrades was liable to exclusion from the organization on that account, the order has recently been made forbidding the attendance of more than a selected number at the funeral of a member.

The purpose of this order, promulgated by many organizations of foreigners, in this country, is plainly in accord with the desire of the Government that every miner shall be regularly in his place, each day, and do his best to increase the output of the mines to meet the present demand for coal, which will enable this country to win the war.

It is not my desire to anticipate trouble. My purpose is rather to

draw out expressions of loyalty respecting the great classes of foreign labor now employed in the mine and to make them, if possible, more loyal to the country of their adoption. While conditions may arise that would tend to arouse suspicion, at times, since it is only reasonable to suppose that all men have a lingering love for the land of their nativity, the fact that our foreign miners have enjoyed the protection of the Stars and Stripes, in years of peace, should make them appreciate their debt to this country.

In considering what is necessary for the protection of our mines, the truth of the old adage comes home that "to be forewarned is to be forearmed." The safety of mining interests everywhere can only be assured by the careful supervision of our mines, on the part of both mine officials and miners. No loyal miner will permit to go unchallenged any suspicious act observed on the part of a fellow worker.

In this fact there is greater assurance of protection and safety than in the more severe measures that might be expected to follow the conscription of labor and of the mines by the Government. I have implicit faith in the power of our Government to protect its citizens in every emergency that may present itself, and it cannot be said with certainty, at present, that conscription by the Government will not be necessary. I shall be glad to hear from others along this line, as I believe that this is an important question in the protection of lives and property, in mining.

W. Leisenring, Penn.

The above article has appeared recently in the "Coal Age" in its "Discussion by Readers" section.

We do not wish to add much to what the writer of the letter said. We only think that it is the best if every operator—knowing his own foreign employees—would adopt protective measures best adapted to his needs and the circumstances.

Minden magyar bányász olvassa el ezen az oldalon az utolsó két hasábon írott cikkünket. Egy újabb lépésről számolunk be tervünk keresztülvitelében.

Mit mondanak a bányatársaságok a magyar bányászokról?

True translation filed with the Postmaster of New York, N. Y. Jan. 9, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Lapunk utolsó két számában tudattuk a magyar bányászokkal, hogy levelet írtunk a nagyobb szénbányatársaságoknak, amelyben kértük jóakarataikat a magyar bányászok részére. A beérkezett levelek igazi értékes bizonyítékokat a magyar bányászokról, amit büszkén mutathatunk meg mindenkinek, mert minden levélben csak a szép és jót írnak a magyar bányászokról.

A levelek egy részét már közöltük korábbi számainkban. Alant folytatjuk ezeket a leveleket közlését, olvassák el a magyar bányászok, lássák meg, hogy ismerik őket és hallják meg, hogy becsülik őket.

Az újabb beérkezett levelek a következők:

Worth, W. Va. 1917 dec. 27.

Magyar Bányászlap,
New York, N. Y.

Uraim:

Válaszolja folyó hó 19-iki levelek, tudatjuk, hogy a társaságunknál dolgozó magyar bányászok mind jó emberek, teljes mértékben bírhók bizalmunkat és ép oly igazságszerően fogunk velük bánni, mint eddig. Az egyetlen félelmünk, hogy ők ártatlanul esetleg fogadni fognak és beszélgetni fognak ismeretlenül hazajelöltekkel, akiket ideleltelnek, hogy kárt okoznak a telepen.

Már eddig is pár típi égett le ezen a környéken ismeretlen véletlenek által és ez természetesen nyugtalanságot okoz. Azt szeretnénk, ha a mi magyarjaink velünk maradnának és olyan hűségesek lennének, mint eddig voltak és akkor ugyanúgy fogunk velük bánni, csak ne adjanak hajlékot idegeneknek, akiket nem ismernek.

Öszinte tisztelettel

A. D. Rice,
General Manager
(United Pocahontas Coal Co.)

Chickasaw, Pa. 1917. dec. 29.

Magyar Bányászlap,
136 E. 17th St.,
New York, N. Y.

Kedves Uram,

Válaszolja folyó hó 19-iki levelemre, ebben az országban lévő nagy számú magyar bányászra vonatkozólag, akik az osztrák-magyar kormányzat küldött hadüzenet folytán ellenséges idegenek lettek, engedje meg kijelentésem:

A mi társaságunk minden rendelkezésre álló eszközt felhasználja, hogy kielégítse ezeket az embereket úgy a munkával, amit ajánlunk nekik, mint a nálunk alkalmazott emberek családjaik lakásaival. Elismertjük a feszült viszonyt, ami alatt a magyar kormány emberei vannak jelenleg és éppen ezért a nehéz helyzetért tekintett ezen emberek fontosságára, mint bányászok, mi mindent elővettünk, hogy meg legyenek ellátva.

Teljesen méltányolva, hogy a magyarok hűséges, hazafias és szorgalmas munkásoknak bizonyulnak, megfelelően fogunk bánni.

Teljes tisztelettel

Wm P. Jones,
Superintendent,
Allegheny River Mining Company.

M. Himler Esq., szerkesztő,
Magyar Bányászlap,
136 East 17 street,
New York, N. Y.

Kedves Uram,

Válaszolja 1917 december hó 19-ről kelt levelére, melyet Jenkins, Ky.-ba küldött társaságunkhoz, kérve értesítést a társaság szándékáról az ausztriai és magyar bányászait illetőleg, és hogy mi fog történni velük, értesítem őket:

Mióta az Egyesült Államok háborúban van Ausztria-Magyarországgal, jelenleg nem tudjuk megmondani, hogy milyen intézkedéseket fog hozni — ha épp — az Egyesült Államok, ha ezek az emberek továbbra is hűségesen maradnak munkájukban, de mi biztosítjuk azokat az embereket, akik a Consolidation Coal Company-nak dolgoznak, hogy a kik békében folytatják munkájukat és engedelmeskednek a különböző állandó és az Egyesült Államok törvényeinek, hogy meg lesz engedve, hogy folytassák munkájukat viselkedésük, tiszteletben fogadják az Egyesült Államok illetékes köröleit.

Bírók törvényeket és rendelkezéseket a puskaport és egyéb robbanóanyagokra vonatkozóan már korábban hoztak és ezeknek engedelmeskedni kell ausztriai és magyar, valamint minden más bányásznak; ezek a törvények mindenki vonatkozására, kivéve németekre, ausztraiakra és magyarokra, akik nem kaphatnak engedélyt puskapor vásárlásra. Őket minden nap ellátják a napi munkájukhoz szükséges mennyiséggel, éppúgy, mint a többi bányász.

MI hiszünk, hogy a mi bányászaink hűségesek a társasághoz és a munkájukat folytatni fogják békés viselkedéssel, tiszteletben fogadják a helyi törvényeket, és ameddig lehet, majd dolgoznak, és ameddig lehet, majd a kormány rendelkezései hiányában a mi ausztriai és magyar bányászaink nem lesznek háborgatva.

Ez vonatkozik minden Consolidated vállalkozásra, ahol felszár: Somerset, Pa., Fairbourn, Md., Fairmont, W. Va., Van Lear, Ky., Jenkins, Ky., és McRoberts, Ky. Teljes tisztelettel

G. L. Green, igazgató,
The Consolidation Coal Co., Inc.

Edgerton, W. Va. 1917. dec. 29.
Magyar Bányászlap,
136 E. 17th St.,
New York, N. Y.

Kedves Uram,
Válaszolja folyó hó 19-iki levelelre, értesítem, hogy nálunk kö-

rülbelül 50 magyar van alkalmazva, kik mióta az Egyesült Államok hadat üzent Ausztria-Magyarországgal ellen, ellenséges idegenek lettek.

Ezek az emberek bebizonyították, hogy nagyon hűségesek s hazafias ehhez az országhoz és nagyon szorgalmas munkások és így nincs okom arra, hogy ellenségnek tekintsem őket. Azt hiszem, hogy ezek az emberek megértik, hogy Amerika barátjuk kíván lenni és meg akar adni nekik minden jogot, ami lehetséges, addig, amíg rendszeresen viselkednek és ezért szándékom, hogy minden védelmet

szolgáltatjak, akikről látom, hogy kötelezettségeket teljesíteni kívánják és a célhoz segítenek.

Teljes tisztelettel

Thomas DeVenney,
Superintendent,
The Portsmouth-Solvay Coke Co.

Pueblo, Colo., 1917 dec. 27.

Magyar Bányászlap,
136 East 17 street,
New York, N. Y.

Kedves Uram,

Megkapta december 19-iki leveleiket a bányáinknál alkalmazásban lévő magyarokra vonatkozólag.

Nálunk vannak nagy számban magyarok és ausztriaiak is a bányákban és mindaddig nem találunk közöttük egyet sem, aki nem volna hűséges és hazafias munkás. Mi nem tartunk ezen alkalmazottakat eszelekedéstelel, bár háborút üzentünk az ausztraiaknak.

Tisztelettel

E. H. Weitzel,
The Colorado Fuel & Iron Co.
Pocahontas, Va. 1918 jan. 1.

M. Himler Esq., szerkesztő,
Magyar Bányászlap,
136 East 17 street,
New York, N. Y.

Kedves Uram,

December 19-iki levelére értesítem, mindaddig, amíg az idegenek engedelmeskednek az Egyesült Államok törvényeinek, az a szándékunk, hogy a magyarokat éppolyan udvariasan kezeljük, mint eddig. Eddig nem volt hajunk egygyel sem és ászintén reméljük, hogy ezután sem lesz.

Teljes tisztelettel

J. O. Turley,
Assistant Manager
(Pocahontas Fuel Company, Inc.)

Új otthon a magyar bányászoknak

Terjed a híre az ajax-i bányának. — Újabb magyar telep az ajax-i bánya mintájára. — Készül a többi bánya is a magyaroknak.

Testvéreink tudják, hogy minden magyarul beszélő bányatelepen milyen kitörő örömmel fogadták a Magyar Bányászok Bányájának híreit. Lelkesedéssel vett tudomást minden magyar bányász a munkánkról, amelylyel megalkottuk az első magyar bányát, a mi csak kezdete a nagy tervnek. Mindenütt tudomást vettek a magyarok bányájáról, mindenütt nagyobb érdeklődéssel kezdtek figyelni a magyar bányászokat, a kiknek egy része ma már bányatulajdonos és van rá kiállítás, hogy hamarosan jobb is lesz.

Tervünkben egy újabb lépéssel haladtunk előre. Mert nemcsak a magyar bányászok között járt el a híre a MI BANYÁNKNAK, hanem meghallották ezt a bányász-társaságok is. Mert a bányászok mindenfelől csoportosan mentek megtekinteni az első magyar bányát, akik elmondták utukban, hogy mit láttak. Így hát a bányász-társaságok is kezdtek érdeklődni a világ felől.

A Federal Coal Company, melynek telepe Pineville, Ky. mellett, Straight Creekben van, felkereste Himler Mártont, a Magyar Bányászok Bányája megalapítóját és vezetőjét és előadta a bánya megalakítás és fenntartás részleteit. A tervek és leírások annyira meggyerték a társaság tetszését, hogy elhatározták, hogy telepet az ajax-i bánya mintájára fogják berendezni.

A Federal Coal Company szerkesztőnk, Himler Mártont kérte fel a telep vezetésére, aki szívesen eleget tesz e kérésnek és minden igyekezetével azon lesz, hogy a magyaroknak egy újabb igazi otthon alapot és hogy az ott dolgozó magyarok tudják és érezzék, hogy magyar bányatelepen dolgoznak.

Az egész telep, a bánya és a munkák vezetése Himler Márton személyes felügyelete alatt fog állani. Szerkesztőnk rövid időn belül el fog látogatni a telepet, hogy megvizsgálja a bányát, és a munkát hogy utasításokat adjon az egész bánya vezetésére vonatkozólag.

Mivel szerkesztőnk jelenleg nem töltheti minden idejét a Kentucky-i új telepen, megbízta Dr. S. A. Acél, lapunk munkatársát, az ismert munkásszakértőt, hogy állandóan lakják a telepet és minden idejét a bánya vezetésére szentelje. Dr. Acél számtalan cikket írt előkelő angol lapokban a magyar munkásokról és különösen a magyar bányászokról, úgy, hogy nagy részben neki köszönhető, hogy a magyar bányászokat ma már mindenütt ismerik, tudomást vett róluk és foglalkoznak a dolgaikkal.

Felesleges külön hangsúlyoznunk, hogy az ott dolgozó magyaroknak minden tekintetben a legjobb dolguk lesz a telepen. Hiszen minden utasítást az ajax-i bánya vezetőjétől kapnak és a telep Dr. Acél állandóan gondos-

kodni fog arról, hogy a bányában a munkák minden tekintetben kifogástalanul menjenek.

Nem tudjuk, hogy megértik-e a magyar bányászok, hogy milyen fontos, milyen sokatmondó és diadalmas, milyen jelentős lépés ez a tervünk kivételéhez. Mi büszkék, nagyon büszkék vagyunk arra, hogy alig nyitottuk meg az első Magyar Bányászok Bányáját, máris érdeklődnek a társaságok és követik a munkánkat. Mert tudják a magyar bányászok, hogy azon a telepen, amely Himler Márton ellenőrzése és a mi megbízásunkból Dr. Acél személyesen és állandó vezetés alatt áll, a magyaroknak ott csakis jó dolguk lehet, mert lesz gondjuk rá, hogy minden egyes magyar, aki oda megy dolgozni, minden tekintetben meg legyen elégedve a helyzetével.

Még egy fontos újítás történt a telep a mi irányításunk alatt. A eddigi főnököknek megvált

nyar munkás az év végén az egész évi munkája árnyékában megfelelő BONUSZBAN fog részesülni, a mi azt jelenti, hogy ebben a bányában a bányászok szintén részesednek a bánya jövedelméből. Ami azt jelenti, hogy a magas fizetésekkel felül még a bánya jövedelméből is külön részt fognak kapni, amely összeggel az év keverett jóval felül fogja haladni a legjobb átlagos kereseteket is.

Amennyiben bármely magyar bányásznak a telepen valami panasza vagy kívánsága van, akár a munkát, akár a bányamódot illetőleg, az egyenesen forduljon a telepen lakó magyar vezetőhöz, aki mindenkinél a kívánságát legmértékesebben fogja elintéztetni.

A telepen jelenleg hat bánya van két mérföldnyi távolságon belül és most fognak még két új bányát nyitni. A bányatelephoz két mérföldnyi távolságra van Pineville, egy 4000 lakosú város, ahol van iskola, templom és szórakozó helyek. Azonkívül a telepen élt iskolák, ahol tartani a felnőttek részére, a melyben egyéb hasznos tudnivalókat különösen nagy gondot fognak fordítani a konyhatészt és háromfityezés tanítására. A társaság minden családnak ad megfelelő területet kert részére, mert azt akarják, hogy minden magyar otthon érezze magát a telepen és állandóan ott maradjon.

Reméljük, hogy a magyarok örömmel fogadják ezt a hírt. Örömmel veszik tudomásul, hogy alakulnak magyar bányák, magyar telepek, magyar otthonok Amerikában is a dolgozó magyaroknak és közele az idő, a mikor minden magyar bányász megkapja a fizetését az eddigi szeszvedésekről. Annnyit már értünk, hogy nem kell a magyar bányászoknak beledülni a vak vi-

(Folytatás a 4-ik oldalon.)

A VIHAR GYERMEKE.

A Magyar Bányászlap részére írta: Fülöp I.

Ki látott már egy csomó fázós verebét összebujni kopasz, zörgő faágakon? Ugy busongtak a lányok, asszonyok Fehérfaluban. A gyerekeknek vig volt az élet, nem törődtek velük annyit, mint azelőtt. Iseleka se volt rendesen, mert elvitték a tanító, néha-néha egy-egy asszony maga elé ültette a csemetéjét és próbálta elolvasztani vele az apja levelét, meg vetett a legyek pár reszkető, bizonytalan szarkalábát a papírra, az apjának, a vitáz katonának, oda a háborúba. Különböző szabadon hancurozhattak, bagyták őket, hiszen miért ne legyenek vigan, ha tudnak.

A gyerekeknek örömet hozott a nagy szomorúság. Gyakran lehetett az utca végén, vagy kis pajtákbán hallani a gyerek-bezélgetéseket. Ilyenfórmán:

— Az én apám husár. Háboruban van. Van neki piros csakója, meg aranyos zsinór a ruháján. Az én apám a legzsebemből az egész háborúban. Rózsá volt a kabátján, meg piros pántliká. Édesanyám tűzte rája.

(Háttha van már azóta más piros rózsá az édesapád mellén, amit nem az édesanyád tűzött oda, kicsi gyerek. Háttha most ebben a percben nyílnak kicsi bimbók, amik olyan gyorsan fakadnak férfimelleken. Háttha most folyik a piros vér az apának, gyerek, mint egy másik piros pántliká, összekeverednek, ott folydogálnak az aranyzsinóros kabátban.....)

— Az mind semmi — ezt már a másik vája vissza — az én apának van puskája, meg álgyúja, csak megnyomja és aztán puff, puff, puff, szalad az ellenség.

Ez a gyerek se tudja, hogy a másik ágyú is szól ilyeneket: puff, puff, puff, a mitől aztán ne mészalad az álgyús katoná, hanem szépen, csendesen, bátran lefekszik a földre.

Megszóla a harmadik is: — Ez semmi. Az én apának le is vágta az egyik karját, úgy ám. Van neki fajakája, ez biztos, hogy ő vitéz katoná, de a fetelek csak úgy írja.....

Ez már igaz, ezt már nem lehet lefőzni. A harmadik gyerek apjának fából van a karja..... hát ez már valami. Az első gyerek hazaszalad és megkérde a fehérfalusi anyját, hogy hozott-e a postás, a Milka néni levelet! — Nem hozott kis fiam, — felel egy megfagyott hang. — Miért kérded?

— Mert az Andris azt mondja, hogy az ő apjának fából van a karja, meg a keze. Hát szeretném tudni, hátha az én édesapám is van azóta fazeke.....

Csak egy könnyese a felelet erre, ami végigszalad azon az arcon, amin már barázdát szántanak lassanként a sűrűn hulló könnyesepek.....

A kisebbik Bogár lánytól levél jött Fehérfaluba, hogy megtalálta a bíró kisebbik fiát. Nem ismerte meg, ahogy az ágyak között botorkált a kórházban, mert ott csupa egyforma emberek fekszenek. Mindegyik hasonlít a másikhoz, tele van kötéssel mind egynek az arca, feje. Az egyik arcából csak egy szomorú szem látszik ki, a másiknak pislog mindkét szeme, ennek aztán tele van az arca vörös-vörös vonalakkal. Mintha tékos írárok lennének, amik egy ember, a mai Ember tragédiáját írnák. Ki tudja olvasni azokat?..... A másiknak szép, fiatal az arca, és nem látszik, hogy a takaró alatt egy csokna kar, vagy egy térdig levágott láb pihen.

A kisebbik Bogár lánynak megmutatták, hogy melyik ágyban fekszik a Fehérfalu bírájának kisebbik fia. Nem borult sírva rá a Bogár lány, csak megigazította a feje alatt a pármát és megismogatta a takarón nyugvó kezét. A fiú megismerte a lányt és egy gyenge, de beszédes mosoly futott végig a bekötözött arcán. A Bogár lány meglátta ezt, felfogta a szemével, a szívével és azonnal ott maradt. Kapott egy fehér ruhát, fehér bóbittat a fejére, kicsi vörös keresztet és ápolta a bíró kisebbik fiát, akinek nagyon elcsúfította az arcát az a sok vágás, meg a szeme helyén az a világlatlan üreg, és amíg iltthon volt, csalogatta, játszott vele, pedig akkor még szép volt, egészséges.....

Fehérfalu minden lánya a szép legényt szerette. Igen, azelőtt. De most, most mindenki szívesen cserélt volna a kisebbik Bogár lánnyal, akinek él a kedvese, ha xiláglatlan gémekkel 's, de él, él, él.....

Özveg Kökény Györgyné, meg a két lánya csendesen, szomorúan elődöglette az árván maradt házban. Alig beszéltek egymással, csak az volt a legzamorubb, amikor az egyik a másikat vigasztalni próbálta. A mosolygásuk volt a legfájdalmasabb, legpa-

naszosabb. Egyszerű, szegény gyámoltalan asszonyok voltak, akik nem voltak így neki-készülve az életnek, nem szoktak hozzá a bánatokhoz, bajokhoz, eddig nagyon szépen bajok nélkül multak a napok. Hát most kicsit meg volt zavarodva a fejük, néha reszketett a kezük és állandóan folyt a szívük vére.

Azt hitték, hogy nagyobb bánat, keservebb baj már nem is szakadhat árva fejükre. Mert azt hitték, hogy ezt se igen bírják ki. Nem tudták maguk sem, hogy mennyit bír el egy gyöngye nő szív, hogy amikor már majd beleszakad a bánkódásba, akkor az újabb keserveket is el bírja tűrni.

Borzasztó hírek keringtek, mintha nagy-nagy kavargó szélvihar verné fel előre a vésztdőlő port a megdrájt verébesaptra. Hogy jön az ellenség, feltartóztatlan sorokban, diadalni mámortól, éhesen, ordítva, nekiváulva. Hogy jön, mindig közelebb és közelebb ér. Eleinte nem hitték, később már félték, és amikor már olyan erősen száguldott a hir, akkor már menekülése sem lehetett gondolni.

Es jöttek az idegen arcú, idegen beszédű katonák, tömött sorokban, idegen muzsika hangja mellett. Most a kis falu utcáján a port nagy tájékozású lovak patái verték fel és hamar tele lett a kis falu a sok katonával. Poros volt a ruhájuk és nagyon fáradt az arcuk, csak a szemük lángolt egy kicsit.

Az asszonyok sirtak és imádkoztak. Forgó bácsi kiált az utra és megmágyarázta, hogy ebben a faluban nincsenek katonák és ők nem fognak bántani senkit. Az ellenséges katonák vezére, egy fiatal hadnagy akkor kezelt fogott Förgő bácsival és mentek végig a falu utcáján a lerongyolt vitézek.

A muskátli ablakok mögött most jöttek arckandikáltak ki. A gyerekek az ágy alá bujtak, az öreg asszonyok sirtak rémült kiáltásokkal. Csak a fiatalok kukucskáltak ki az ablakoknál, asszonyos kíváncsisággal, és olyan nagyon nagyon sajnálták mindegyiket, aki katonaruhában volt, akinek poros volt a ruhája, véres az arca, hogy azt hitték, hogy az ő párjuk, férjük, kedvesük vonul végig az utcán, talán ezt is teszik valahol most, idegen országokban. Talán éppen így bámulják őket most idegen asszonyok, rémülettel a szívükben.

Fehérfalu asszonynepe nem tudta győlölni az ellenséges katonákat. Fehérfalu asszonynepe megértette a háború nagy tragédiáját, nem látott gyilkosokat a katonákban, csak jó embereket, akiknek nagy urak parancsolnak.

Es így történt az, hogy Csongor János messzi országban harcoló katonák fiatal, hűséges felesége, Kökény Mária egy egészen kicsi mosolygást küldött ki az ablakon, a muskátli közül. Szomorú mosolygás volt, sajnálkozás talán, az a hadnagy éppen olyan fiatal volt, mint a Csongor János, nem volt marcona, nem volt ellenséges arcú, fiatal és szelid, akár az ő ura, a Csongor János. Nem is tudta a Kökény Mária, hogy mosolygás szaladt a szájára, nem is akarta ezt, csak a szíve, az a drága, igralmas asszonyisze parancsolta azt a kis mosolyt.

A hadnagy bement a házba, ahol az ágy alatt vaggott a tizenegyes éves Vica, meg a konyha sarkában az öreg Kökényné. A hadnagnak nem bőv kötte a keze, nem tudott beszélni a Mária nyelvén, csak kézzel magyarázta meg, hogy új kötés kell a karjára, meg egy pohár tejet szeretne.

Mári adott egy pohár tejet, és aztán kibontotta a köteket. Kimosta a sebt és úgy sajnálta a fiatal katonát, úgy köteget be ujra azt a kart, mintha azt a gyöngyösdéget Csongor János érezné meg valahol messze a harcmezőn, ahol talán nincs, aki bekötözze a véres rossz sebt.

A hadnagy a másik kezével átölelte Kökény Mária, aki rémülten sikoltott, de a hadnagy karja nem volt olyan gyenge, hogy át ne tudjon ölelni egy karcsú derekát, hogy át ne tudjon győzni egy szép asszonyt.....

A konyha sarkában halottférezen reszketett az öreg asszony és az ágy alatt Vica véresre harapta minden újját, hogy ki ne buggyogjon a száján, a gyerekes, rémült sírás.

Aztán pár nap múlva az ellenség elvonult. Özveg Kökény Györgyné az idejében elvesztette az eszt, csendes bolond lett szegény. A Vicának a szeme gölyőjában maradt egy rettenetes jedség és a Kökény Mária soha, de soha sem mosolygott többé ebben az életben.....

Mikor már az ellenséges sorok végleg kivonultak a faluból és jött a másik csapat,

épen olyan rongyosan, fáradtan, már elhitték a Fehérfalusiak, hogy ide többet ellenség nem jön be. De valahogyan az új csapat katonáira már nem mosolygott, alig is törődtek velük, már nem mertek mosolyogni Katona: katoná. Ember Mindegy, hogy milyen muzsikázás vágat be a faluba.....

Keresztieseknek lelték két diaszaját Bodnáréknál pedig minden libának, tyúknak kicsavarták a nyakát. Éhesek voltak, kellett vacsorára. A pinékben is volt élve pár üveg bor, tartogatták a saját katonájuknak, azt is megitta az idegen katonák.

A nagyobbik Bogár lány gondolkodott azon, hogy a vízbe ölje-e magát. Vagy várjon még. Mindenki tudja a faluban a szegényet, aki meg nem tudta, majd megtudja hamarosan. De nem bántották érte, hagyták, sajnálták, hát megtartotta az életét, jó keresztény volt, aki sokat járt a templomba, különösen azóta, mióta az ellenség itt járt.

Van még ilyen több is a faluban. Az egész falu nem nagy, mégis mennyi bánat, mennyi keserűség fér el benne. Sokfelé jártak az ellenséges, rongyos katonák, akik csendes legények voltak, nagyon rongyosak és nagyon fiatalok.

Több lány, asszony átkozódott. Mindenféle átkos vezedelmeket kívántak azokra a rongyos katonákra, akik, — ki tudja, — talán már nem is élnek, — de ha még szenvednek, akkor se igen emlékeznek Fehérfalu fehérfalusiasszonynepeire.

— Ne adjon neki az isten soha szerencsét. Száradjon meg a kenyér a kezében.....

— Erre a sorsra jussom neki az anyja, huga, felesége, lánya.....

— Vegye el az iten a szeméről az álmet.....

Csak Csongor János felesége, a Kökény Mária nem szölt egy hangot sem. Nem szidalmazott senkit, nem átkozta senki anyját, testvérét. Hiszen azok csak olyan nyek, olyan emberek, akiknek csak olyan a szíve, mint neki. Asszonyisze.

Es amikor az eszvesztett, özveg Kökényné motyogott furcsa dolgokat idegen katonákról, akkor Kökény Marinak csak a könnye esorgott sűrűben.....

(Folytatjuk.)

A szárazos és nedvesek nagy háborúja.

Eszterdől elszánt, makacs küldeme után a nemzeti szárazság apostolai végre keresik a végleges megoldást, melyre az Egyesült Államok negyvennyolc államból, kivétel nélkül, könyörtelenül kiűzné az alkoholt. A törvényhozás már döntött. Az igazi harc ezután az államok területén dúl majd. A törvényhozás egymagában nem módosíthatja az alkotmányt, a Congressus nem íthatja törvénybe a negyvennyolc állam szárazságát. Ez illető egyes államok háromnegyed többsége teheti csak szárazzá az országot. Harminchat államot kell meghódítani a prohibíció bajnokainak, hogy nyugodtan hajtsák álomra fejüket. Harminchat államban megkezdődik a korlátozott nem ismerő prohibíció munka és mozgalom. Morris

Sheppard, texasi szenátor véleménye szerint — aki a képviselőház és a szenátus által elfogadott száraz javaslat szerzője — bizonyos a szárazos győzelem, bizonyos a harminchat állam meghódítása.

A közeljövő prohibíció mozgalmának élére William Jennings Bryan, — a képviselőház egykori tagja, háromszoros elnökelő, egykori külügyminiszter, örökös politikus és elismert száraz-apostol — áll. Bryan határozott vélemény szerint, még esztendőben belül száraz lesz az egész Egyesült Államok, mert bizonyosra veszi, hogy három esztendőben belül, az államok háromnegyed többsége megéri a szövetségi törvényhozás alkotmány-módosítást. A törvényhozás határozat kimondja, hogy a mennyiben az államok három-negyed része hoz

zájárul az indítványhoz, úgy az országos szárazság egy esztendő múlva léphet csak érvénybe. Az egyes államok törvényhozással függ most már minden.

A jövő esztendőben mindössze tizenegy állami törvényhozás él kerülhet a kérdés és ezt a körül-ményt rendkívül biztatóan tekintik az alkohol hívei, akik újabb halasztást látnak ebben. Sheppard szenátor ellenkező véleményét hangsúlyozta. A tizenegy állam, melynek törvényhozása fogalkozhat az alkotmány-módosítással, kivétel nélkül nedves állam. Ezeknek a döntése tehát megbízható mérték lesz a jövő sikerére. Ezek az államok ha elvették a javaslatot, az nem jelent egyet a harc befejezésével. Az elhatározott szárazos tovább dolgozhatnak és a következő esztendőben ismét az állami törvényhozás él kerülhet a kérdés, ismét szavazhatnak az állami képviselők és szenátorok.

Mostanáig az Egyesült Államok huszonkilenc állama valóstolta meg gyakorlatilag a prohibíciót. A száraz államok a következők: Maine, New Hampshire, West Virginia, Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia, Florida, Alabama, Mississippi, Arkansas, Tennessee, Indiana, Michigan, North Dakota, South Dakota, Nebraska, Kansas, Oklahoma, Montana, Idaho, Wyoming, Utah, Colorado, Arizona, New Mexico, Washington és Oregon. Az alkohol hívei határozottan hivatkoznak ugyan arra, hogy a többi tizenkilenc állam minden körülmények között kitart elvei mellett, de a tényleg mást vallanak. A tények azt a

jelenséget igazolják, hogy a tizenkilenc állam többsége máris száraz, tekintetbe véve azonban a countykat, melyek önkormányzatuk joguknál megye máris megtartották a szárazságot.

A szövetségi törvényhozási elhatározás döntéshoz a jelenlegi száraz államoknál épp úgy hozzá kell járulni, mint a jelenlegi nedveseknek, mert ebben a kérdésben nem mérőadó az a körülmény, hogy az állam saját határain belül megtiltotta már az alkoholt gyártást, forgalmazását és fogyasztását. A szárazos pillanatra sem kételkednek abban, hogy a jelenlegi száraz államok kivétel nélkül elfogadják az alkotmány-módosítást, kivétel nélkül helyeslik az országos szesz tilalmat megteremtését. Eppen ezért a jövő nagy küzdelemében jelentékeny rész jut a száraz államokra, jelentéktelen erőkeifeleztéskészülnek a prohibíció mozgalom vezérei. A száraz államok kívül több nedves államot is holtbizonyossá vesznek a prohibícióhoz. Azokat, melyek nem számítottak ugyan az állam egész területéről az alkoholt, de azért területüknek nagyobbik része száraz már.

Ilyen körülmények között a szárazos a legnagyobb reménységgel tekintenek a jövő kérdelméle. Nem tartanak semmitől, legfeljebb attól, hogy valami váratlan körülmény sulyosan befolyásolhatja a közvélemény hangulát, de erre egyáltalán nincs kilátás. A nagyvárny mozgalom nem óhajt egyebet, mint a jelenlegi száraz államok biztosítását, és ezeken kívül még hét államnak a megnyerését. Az alkotmány-

módosítás elfogadására még 7 esztendő ideje van a mozgalomnak, tehát minden alkalommal, mely esztendőig "dolgozhatnak" külön-külön. A száraz bajnok véleménye szerint azonban nincs is szükség egy esztendő munkájára teljesén.

Az 1918. esztendőben tizenegy állam törvényhozása tett csak lépéseket, de azért a kérdés tárgyalása több állam él kerülhet egy esztendőben belül. Minden állam kormányzója rendkívül ülés-sorozatra hívta egybe a törvényhozókat és ezeken a rendkívüli üléseken tárgyalás alá kerülhet a sokat emlegetett alkotmány-módosítás. Több állam száraz-érelmü kormányzója, állítólag, mely is terve vette ily rendkívüli gyűlések egybeállítását. A washingtoni szalon-ellenes ligához érkező megbízható értesülések szerint több száraz állam kormányzója összehívja a rendkívüli ülést, hogy megszavaztassa az országos szárazságról szóló indítványt.

A száraz vezérek nem tekintik kedvezőtlennek azt a kialakulást, hogy ez idén kevés állam törvényhozása foglalkozhat a kérdéssel. Sok tekintetben még inkább örülnek neki, mert ezáltal több időt nyernek a mozgalom alapos előkészítésére, a nedves területek gondos megmunkálására. Azt teljesen biztosra veszi, hogy azok az államok, melyek a rendkívüli ülésben határoznak a kérdés felte, feltétlenül elfogadják az indítványt, mert ha kétség férne az eredményhez, a kormányzó nem hívna egybe a törvényhozó tagjait.

A jelenlegi nedves államokban is történetek már kísérletek a szá-

razság megteremtése érdekében. Az egyes államok törvényhozási uton akkor valószínűsíthető meg a szárazságot, ha az állami képviselőház és szenátus tagjainak kétharmad többsége elfogadja. Sok esetben egy szavazaton mulott, hogy nem győzzön a prohibíció. Ezekben az államokban a szárazosoknak nem lesz nehéz munkájuk azírt, hogy keresztül vigyék a törvény-módosítást.

A szárazos New York tartják az alkohol legerősebb várának és nyíltan bevallják, maguk sem bíznak abban, hogy New Yorkot meghódítsák az eszmé-

nek, hogy ez az állam elfogadja az alkotmány-módosító indítványt. Mindamellett New York államban is körültekintően nagyarányú mozgalmat kezdenek a szárazos közműrt vezére.

Pennsylvania államot nem hiszik már olyan kemény diónak, ugyan elismerik, hogy valami kedvező kilátások veszik fel a küzdelemt. A többi nedves államokra azonban jöget formálnak a prohibíció hívei és legfeljebb Californiát tartják még kétségessnek.

Miners Bank of Commerce COEBURN, VA.

A MAGYAR Bányászok kedvelt bankja. Bankunkban befizetés és tizmentes számlák nyitása van. Kamatoztatunk befizetésekre. E vidék magyarai, ha pontos és lelkimértetes kisérletet akarnak forduljanak mindenkor hozzánk. A bank postacíkjára Chas. O. Ramsey, a magyarok barátja és kért pénzforgalmat.

Magyar Bányászok

Szörnek a legzseb, legnagyobb és legegyszerűbb ruhánemű a legelőbb árú kapu. Ha egy vednek a veit árú nem találak a vizezhez, mit a pártot szeszai visszaszadjuk.

The Outlet Store Logan, W. Va.

Kérjük a magyarok támogatását.

MAGYAR Bányászokat Keresünk

FIRECO, Raleigh County, W. Va. telephelye: a Virginian Railway mentén. Drifted bánya, legmélyebb mély felalazásra 3500 ft. és 3500 ft. mély. Szép új bányák, villanyvilágítás és szeszvilágítás. Nagy üzemek, nagyon lelke. Bányák nagyon közelben van. Magyarait nagyon szeretik és minden tekintetben előnyben részesítik. Képződményekről forduljanak a következő címre: LECKE FIRE CREEK COAL COMPANY

WM. LECKE, Elnök és General Manager
FIRECO, Raleigh County, W. Va.

HÁROM

százalék kamatot fizetek a nálam elhelyezett betétek után.

Nem tartja pénzét otthon, hanem helyezze azt bankba.

Bankom állami felügyelet alatt áll.

KISS EMIL

A BANYÁSZOK BANKJÁRA
133 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Utazó ügynökeim nincsenek

100 MAGYAR BÁNYÁSZT KERESÜNK!

Federal Coal Company, Straight Creek, Ky.

A FEDERAL COAL COMPANY, melynek Kentucky állam déli részében jelenleg 6 bányája van, *magyar bányászokat keres*. A társaság értesült arról a nagy sikerről, melyet a magyar bányászok bányája *Himler Márton*, a Magyar Bányászlap szerkesztőjének vezetése alatt elért és a sikeren felbuzdulva, elhatározta ezen társaság, hogy KET UJ bányát nyit fel és azokban magyar bányászokat alkalmaz. A magyar bányászoknak olyan jó nevük van ma már Amerikában, hogy a társaság egy magyar telepet akar csinálni a két új bányából és annyi magyart akar elhelyezni a régi bányáiban, amennyit csak kapni tud. E célból *Himler Mártonhoz*, a Magyar Bányászlap szerkesztőjéhez és *Dr. Acél Ervinhez*, az ismert munkás szakértőhöz és a Magyar Bányászlap munkatársához fordultak tanácsért.

Himler Márton és *Dr. Acél Ervin* leutaztak a társaság hívására STRAIGHT CREEK-re, a társaság bányáiba és miután meggyőződtek, hogy a társaság a bányászaival jól és emberségesen bánik, a viz egészséges, a levegő jó és a telep mindenképpen alkalmas arra, hogy ott a magyar bányászok letelepedjenek, azt a tanácsot adták a társaságnak, hogy a rendes béreken kívül fizessenek jó bónuszt a bányászoknak és tegyék a telepet olyan kelmessé, amilyenné tenni csak lehet.

A társaság ezt meg is adta és a rendes béreken kívül bónuszt fog fizetni, úgy, hogy a FEDERAL COAL COMPANY telepein ezentúl olyan jól fognak keresni a bányászok, mint talán sehol másutt Amerikában.

A munkabérek a következők:

Ladolás puncser masina után 46c tonnánként

Vágás (masinásoknak) 13c "

Szlekhányás 11c "

Ladolás villamos masina után 51c "

Vágás (masinásoknak) 8c "

Szlekhányás 8c "

Pick munka tonnánként 76c "

JARDICS (YARDAGE)

Entry szlét jardonként \$2.28

Entry szlét Pick után jardonként \$2.86

Airway jardonként \$1.10

Room turning (fordulónál) jardonként \$3.48

Ehhez a bérhez még hozzá jön a bónusz is, mely tekintélyes összegre fog felmenni minden szorgalmas bányásznál.

A társaság bányái STRAIGHT CREEK-en vannak, Kentucky állam, Bell County, a Louisville and Nashville vasut mentén. Straight Creek háromnegyed óra járás Pinevillettől, a szép kis városkától, melynek vagy 4000 lakosa van, ahol hatalmas üzletek, szállodák és mindenféle kellemes szórakozó helyek vannak. Virginiából Nortonon keresztül, Pennsylvaniából és West Virginiából Huntingtonon és Winchester, Ky.-n keresztül kell jönni.

Milyenek a bányák?

Mint említettük, a társaságnak 6 régi bányája van és 2 ujat nyit most ki. A szén a régi bányákban valamivel alacsonyabb 4 lábnál, míg az újakban a szén magassága 4 láb körül lesz. Szlét vagy kő nincs, a szén puha és könnyen bányászható. A top és barom (bottom) nagyon jó és szerencsétlenség itt sose történik. Gáz nincs. Karbájd lámpát használnak. Masina és pikk munka.

A munka jól megy, mert a Louisville és Nashville vasuton káré van elegendő.

A társaságnak sok jó üres háza van és szívesen reperiáltatja meg a régi házait, hogy azok minél szebbek és kényelmesebbek legyenek. *Rent szobánként \$1.50 egy hónapra.*

Hogy a társaság milyen jól bánik embereivel, mi sem mutatja jobban, mint-hogy a telepein mindent sokkal olcsóbban árul üzleteiben a bányászoknak, mint a környék többi telepein más társaságok. Jó iskolák, templom van a telepein és naponta 4 vonat megy és jön Pinevilleből és vissza.

8 órai munkaidő.

Hogy a telepre kerülő magyar bányászok dolga minél jobb legyen, a társaság kérésére *Himler Márton*, a Magyar Bányászlap szerkesztője és *Dr. Acél Ervin* fogják vezetni együttesen az új magyar telepet és felügyelni, hogy egy kis kedves magyar teleppé alakítsák és varázsolják ezt a plézt.

Mindenki, aki felvilágosítást akar, forduljon erre a címre:

Dr. ERVIN S. ACÉL,

co. Federal Coal Company, Straight Creek, Ky.

WHERE TO FIND GOOD STEADY WORK?

A. ROMANOV

adunk nekik jó és tisztes munkát.	753	nya, és mivel 1988 magyar nyárák melege erre a telepre d	8
-----------------------------------	-----	--	---

da magyarul rognak a levelére
válaszolni Mr. William Barriek,
Superintendent, Berwind, W.
Majestic Collieries Co., Majestic

re: Mr. J. L. Tierney, Manager,
Sharon Coal & Coke Co., Sha-
rondale, Wv. Levelekre magya-
rul fogadjuk meg! 221

Helyezze el pénzét nálunk.

1000